

INVESTMENT CLIMATE

«Салыктык текшерүүлөр: эмнелерди билүү керек?»

Бир кызматташтыкта:

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
Swiss Confederation

ukaid
from the British people

IFC International
Finance Corporation
World Bank Group

THE WORLD BANK

MIGA World Bank Group
Multilateral Investment
Guarantee Agency

ДП ӨНУКТУРУУ САРСАТ ИНСТИТУТУ
ИНСТИТУТ ПОЛИТИКИ РАЗВИТИЯ
DEVELOPMENT POLICY INSTITUTE

1

Салыктык текшерүүлөрдүн негизги максаты болуп эмне эсептелет?

*Салыктык
милдеттенмелердин
туура жана өз учунунда
аткарылышын
көзөмөлдөө*

IFC International
Finance Corporation
World Bank Group

THE WORLD BANK

MIGA World Bank Group
Multilateral Investment
Guarantee Agency

INVESTMENT CLIMATE

2

Алдыда болуучу текшерүү жөнүндө кандайча билүүгө болот?

Сиздерди текшерүү үчүн, салык кызматынын инспектору сизге жазма буйрук (предписание) көрсөтүүгө тийиш, ага салык органынын жетекчиси же салык органынын жетекчисинин ыйгарым укук берген адамынын колу коюлушу керек, ошондой эле ал гербдүү мөөр менен күбөлөндүрүлүүгө тийиш.

International
Finance Corporation

THE WORLD BANK

World Bank Group

INVESTMENT CLIMATE

Көрсөтмөнүн формасы

АДМТ 100-100
Республика
Мамлекеттик салык
Кызматы

Кыргыз Республикасынын
КЕМЕТТИК КАРЖИ
МАМЛЕКЕТТИК САЛЫК
КЫЗМАТЫ

ГОСУДАРСТВЕННАЯ
НАЛОГОВАЯ СЛУЖБА
ПРИ ПРАВИТЕЛЬСТВЕ
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Кыргыз Республикасынын салык мыйзамдарына саясий айрым
текшерүү жүргүзүүнүн укук бергенчиси
№ _____ КЕРСЕТМЕ

_____ салык органы
(инспектордун аты, фамилия, инициалы, жана милдеттери)

_____ салык органы
(инспектордун аты, фамилия, инициалы, жана милдеттери)

Кыргыз Республикасынын салык мыйзамдарына саясий айрым текшерүү жүргүзүүнүн
_____ текшерүү жүргүзүүчүсү
(инспектордун аты, фамилия, инициалы)

ИСТИ _____ ОБЪЕКТ _____

(Кыргыз Республикасынын Салык мыйзамдарына саясий айрым текшерүү жүргүзүүнүн
инспектордун аты, фамилия, инициалы, жана милдеттери)

Текшерүүнүн салык мыйзамдарына саясий айрым текшерүү жүргүзүүчүсү
Жабуулардын мыйзамдарына саясий айрым текшерүү жүргүзүүчүсү

Жеткен _____

М.О. _____ ДАТАСЫ _____

ЖЕРГЕГЕ КЕЛГЕНДЕ 2 КУСАККА ТИЙИШТӨРӨНӨРӨНӨ КИРГЕЗГЕЛСЕН, АНДА АЛ ЖАРКАСЫЗ.
КАНТЫЛЖА ТАСТАЛГАНДЫКТАН АНДА АЛ ЖАРКАСЫЗ.

- ✓ жазма буйрук катталган күнү жана номери;
- ✓ текшерүү жүргүзүүчү салык кызматынын аталышы;
- ✓ салык төлөөчүнүн толук аталышы;
- ✓ салык төлөөчүнүн идентификациялык номери;
- ✓ текшерүүнүн (контролдоонун) түрү;
- ✓ текшерүүнүн негизи;
- ✓ текшерүүнүн предмети;
- ✓ текшерүүнү жүргүзүүчү адамдардын кызмат орду, аты-жөнү;
- ✓ текшерүү жүргүзүүнүн мөөнөтү;
- ✓ текшерилүүчү салык мезгили.

Маанилүү! Эгерде жазма буйрук жогоруда аталган бардык реквизиттерди камтыбаса, анда ал жараксыз.

International
Finance Corporation

THE WORLD BANK

World Bank Group

INVESTMENT CLIMATE

Текшерүү эмнеден башталат?

- ◆ жазма буйрукту көрсөтүү;
- ◆ күбөлүгүн көрсөтүү (жазма буйрукта көрсөтүлгөн адам сизге текшерүүгө келген инспектордун маалыматтары менен дал келүүгө тийиш);
- ◆ инспектордук текшерүүлөр китебин толтуруу; (Китепте текшерүүнү ким жүргүзгөнү, текшерүү жүргүзүү мөөнөтү жана текшерүү үчүн суроолор көрсөтүлөт).

Маанилүү! Текшерүү иш режими катары сиз тарабынан белгиленген жумуш убактысында гана жүргүзүлүүгө тийиш.

INVESTMENT CLIMATE

Инспектордук текшерүүлөрдүн китеби

Инспектордук текшерүүлөрдүн китеби – бул ишкердикти ишке ашыруунун бүткүл мезгилинде жүргүзүлүүчү расмий отчеттук документ.

Эскертме!

- кандай гана текшерүү болбосун бардык текшерүүлөр инспектордук текшерүүлөр китебинде **катталууга** тийиш;
- инспектордук текшерүүлөрдүн китебинде инспектор текшерүү жүргүзүү жөнүндө тескемени каттоого милдеттүү, бул ишкерге расмий эмес текшерүүлөрдү болтурбоого жардам берет;
- ишкерлерден инспектордук текшерүүлөрдүн китебин мамлекеттик текшерүү органдары жана инспектор тарабынан алып коюусуна тыюу салынат.

INVESTMENT CLIMATE

Салыктык көзөмөлдөнүн түрлөрү

1. Салыктык текшерүүлөр:
  - а) Камералдык текшерүү
  - б) Көчмө текшерүү
2. Рейддик салыктык көзөмөлдөө

International
Finance Corporation

THE WORLD BANK

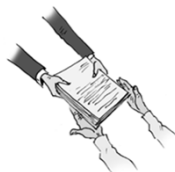

World Bank Group

INVESTMENT CLIMATE

Камералдык тешерүү деген эмне?

Камералдык текшерүү - Сиз тапшырган отчеттук документтер жана башка булактардан салык органына келген маалыматтар боюнча түздөн түз салык кызматында салыкты эсептөөнүн тууралыгынын маселелери боюнча жүргүзүлөт.

Сиз берген отчетто ката табылган учурда, салык кызматкери Сизге билдирүү жиберет. Билдирүүнү алгандан кийин катаны түшүндүрүү же оңдоо үчүн Сизге 15 календарлык күн берилет.

Эгер Сиз билдирүүнү алып, аны чечүү же четтетүү боюнча эч кандай аракет жасабасаңыз, анда Сизге кандай ката кетирилгенине жараша толуктап эсептеп чыгуу же салык милдеттенмесин азайтуу жөнүндө билдирүү жиберет. Билдирүүнү алганда Сизге билдирүүнү аткаруу, же болбосо салыктын суммасы азайтылбастан, толуктап эсептелип чыкса төлөө үчүн 15 календарлык күн берилет.

International
Finance Corporation

THE WORLD BANK

World Bank Group

INVESTMENT CLIMATE

Көчмө текшерүү деген эмне?

Көчмө текшерүү – бул КР салык мыйзамдарынын талаптарына ылайык салык төлөөчүнүн аймагында жүргүзүлүүчү текшерүү.

Өз кезегинде көчмө текшерүү дагы төмөнкүдөй түрлөргө бөлүнөт:

- ◆ пландуу текшерүү;
- ◆ пландан тышкаркы текшерүү;
- ◆ утурлама текшерүү;
- ◆ кайра текшерүү.

INVESTMENT CLIMATE

Пландуу текшерүүлөр

Пландуу текшерүүлөр төмөнкүлөргө карата жүргүзүлөт:

- уюмдарга;
- Статистика комитетинин күбөлүгү боюнча иштөөчү жеке ишкерлерге.

Пландуу текшерүүлөр иштин төмөнкү түрлөрү боюнча жүргүзүлбөйт:

- милдеттүү патент;
- ыктыярдуу патент;
- салык контракты.

Маанилүү! Пландуу текшерүү текшерүүнүн планына ылайык салык кызматы органынын бири тарабынан акыркы текшерүү аяктаган күндөн тартып **12 ай өткөндөн кийин бир жолудан көп эмес жүргүзүлөт.**

Текшерүүнүн мөөнөтү:

- 30 календарлык күн.
- ири салык төлөөчү үчүн 50 календарлык күндөн ашпоого тийиш.

INVESTMENT CLIMATE

Пландан тышкаркы текшерүүлөр

Пландан тышкаркы текшерүүлөр төмөнкү учурларда жүргүзүлөт:

- ◆ өзгөртүп түзүү жолу менен кайра уюштурууну кошпогондо уюмду кайра уюштурууда;
- ◆ уюмду жоюуда;
- ◆ жеке ишкердин иши токтотулганда;
- ◆ текшерүү жүргүзүүгө салык төлөөчүнүн арызын алганда;
- ◆ салык төлөөчүдө салыкты туура эмес эсептөө фактысы бар экендигин айгинелөөчү документ түрүндө тастыкталган маалыматтарды салык кызматы алганда.

Текшерүүнүн мөөнөтү:

- ◆ 30 календарлык күн;
- ◆ ири салык төлөөчү 50 календарлык күндөн ашпоого тийиш.

Салык органы 15 күндүн ичинде пландан тышкары текшерүү жүргүзүү жөнүндө чечим кабыл алууга жана пландан тышкары текшерүү жүргүзүү үчүн негиздерди алган күндөн кийинки келүүчү 30 календардык күндөн кеч эмес ага киришүүгө милдеттүү.

INVESTMENT CLIMATE 11

Кайра текшерүү

Кайра текшерүү салык кызматы тарабынан төмөнкү учурларда жүргүзүлөт:

- ◆ мурда текшерилген салык төлөөчүдө пландуу текшерүүдө аныкталбай калган салыкты туура эмес эсептөө фактысы бар экендигин айгинелөөчү документ түрүндө тастыкталган маалыматтар алынганда. Бул үчүн салык кызматынын инспектору мурда ошолор боюнча документтер текшерилбей калган себебин көрсөтүү менен арыз жазышы керек;
- ◆ көчмө текшерүү процессинде мурда текшерилген салык мезгили үчүн такталган салык отчетун салык төлөөчү бергенде;
- ◆ жүргүзүлгөн суроо-талаптын жыйынтыгы боюнча экспертиза, утурлама текшерүү дайындалат, алар көчмө текшерүү аяктагандан кийин алынат, эгер текшерүү процессинде көрсөтүлгөн маалыматтар суроо-талапта, экспертизада, утурлама текшерүүнүн актысында көрсөтүлгөн маалыматтардан айырмаланса.

Текшерүүнүн мөөнөтү 15 күндөн ашпоого тийиш.

INVESTMENT CLIMATE 12

Текшерүү жүргүзүлгөндөн кийин эмне жазылып берилет?

- ◆ текшерүү жүргүзүүдө салыктык укук бузуу аныкталганына же аныкталбагандыгына карабастан салык инспектору акт жазууга милдеттүү;
- ◆ текшерүү боюнча акт эки нускада түзүлөт жана ага кызматтык инспектор жана Сиз же Сиздин салыктык өкүлүңүз кол коет.
- ◆ көчмө текшерүүнүн жыйынтыгы боюнча эгерде салыктык укук бузуу фактысы табылса Салык кызматынын органы тарабынан чечим кабыл алынат.

Укуктар

Ишкер

- салык сырын сактоону талап кылууга;
- салыктык контролдоонун натыйжалары жөнүндө маалымат алууга;
- салыктык контролдоонун натыйжалары боюнча түшүндүрмөлөрдү салык кызматы органына берүүгө;
- салык милдеттенмесин аткарууга тиешеси жок маалыматтарды жана документтерди бербөөгө;
- салыктык текшерүүнүн натыйжалары боюнча билдирүүгө, ошондой эле салык кызматы органынын кызмат адамынын чечимине, иш аракетине же аракетсиздигине даттанууга;
- салык кызматы органынын мыйзамсыз чечими, анын кызмат адамынын укукка жат аракети же аракетсиздиги менен келтирилген зыяндын ордун толтурууга.

Салык инспектору

- салыктарды эсептөө, кармоо жана төлөө боюнча документтерди берүүнү талап кылууга;
- салыктарды эсептөө, кармоо жана төлөө боюнча документтерди толтурууга карата түшүндүрмөлөрдү документтерди талап кылууга;
- документтердин көчүрмөлөрүн алууга;
- ар кандай аймактарды, жайларды, документтерди жана жайларды текшерүүгө;
- баалоонун кыйыр ыкмаларынын негизинде белгилүү учурларда жана тартипте салыктык милдеттенмелерди аныктоого.

Милдеттер

Ишкер

- салык милдеттенмелерин аткаруу жана эсебин жүргүзүү;
- текшерүүлөрдө түшүндүрмөлөрдү, маалыматтарды жана документтерди берүү;
- аймакта же жайда салыктык текшерүү формасында салыктык контролдоо жүргүзүүчү салык кызматынын кызмат адамын жазма буйруктун негизинде киргизүү;
- текшерүүнү каттоо же контролдоо үчүн текшерүү жүргүзүүчү салык кызматынын кызмат адамына инспектордук текшерүүлөр китебин берүү;
- салык төлөөчү ушул талап берилген күндөн тартып 5 жумушчу күндүн ичинде салык кызматынын инспекторуна документтерди берүүгө милдеттүү;
- айрым учурларда документтер салык төлөөчү тарабынан күбөлөндүрүлгөн көчүрмө түрүндө берилет.

Салык инспектору

- салыктык текшерүүнү жазма буйрук боюнча гана жүргүзүү;
- салыктык текшерүүлөрдү жана салыктык контролдоонун башка формаларын инспектордук текшерүүлөр китебине каттоо;
- кызматтык, коммерциялык, салыктык, банктык жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдары менен корголуучу башка сырларды сактоо;
- Салык кодексинде каралган мөөнөттөрдө жана учурларда салыктык милдеттенмени аткаруу боюнча билдирүүнү салык төлөөчүгө тапшыруу;
- Салык кодексинде белгиленген талаптарга ылайык салык төлөөчүгө салык санкцияларын салуу, ошондой эле Кыргыз Республикасынын Административдик жоопкерчилик жөнүндө кодексине ылайык санкцияларды колдонуу;
- салык төлөөчүнүн даттанууларын Салык кодексинде белгиленген тартипте кароо.

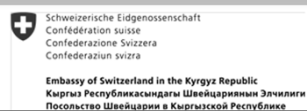
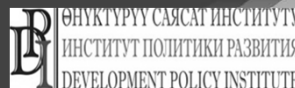
Суроо, жооптор

INVESTMENT CLIMATE

Рейддик салык көзөмөлү

Өнөктөштөр:

Рейддик текшерүү деген эмне?

Рейддик текшерүү – бул ишкердин финансылык-чарба ишин текшерүү, ал Кыргыз Республикасынын мызамдарын бузууларын оперативдүү табууга багытталган.

INVESTMENT CLIMATE

18

Рейддик салык контролун жүргүзүү үчүн негиздер

- ❖ салык жана эсеп каттоосун текшерүү;
- ❖ контролдук-кассалык машиналардын колдонулушун текшерүү;
- ❖ салыктын төлөнүшүн жана патенттин негизинде салык төлөөчүнүн жеке көрсөткүчтөрүн текшерүү;
- ❖ кирешелердин жана чыгашалардын эсеби боюнча китепте сатып алууларды жана сатууларды жеке ишкерлердин каттоосун текшерүү;
- ❖ акциздүү товарларда маркалардын болушун жана алардын аныктыгын текшерүү.

Рейддик салык көзөмөлүнө алынуучулар

- уюм;
- салык салуунун жөнөкөйлөтүлгөн системасынын, жалпы негизде жанасалыктык контракттын негизинде иш жүргүзгөн жеке ишкер;
- патент менен иш жүргүзгөн жеке ишкер (милдеттүү, ыктыярдуу).

Рейддик көзөмөл дароо бир нече салык төлөөчүгө карата жүргүзүлүшү мүмкүн:

- ✓ ишкерликтин белгилүү түрүн жүргүзгөндөрдө;
- ✓ патенттин (милдеттүү, ыктыярдуу) негизинде ишкерлик жүргүзгөндөрдө;
- ✓ бир калктуу конушта жайгашкан объектилерде;
- ✓ даректер боюнча.

Рейддик салык көзөмөлү жылына канча жолу жүргүзүлөт?

Рейддик салык көзөмөлү жылына **12 жолу** жүргүзүлөт. Баардык мамлекеттик көзөмөлдөчүү органдардын текшерүүлөрү сиздин инспектордук текшерүүлөр китебине сөзсүз түрдө катталууга тийиш. Бул сиздин ишкерчилигиңизге мыйзамсыз текшерүүлөргө бөгөт коет.

Рейддик көзөмөлдүү жүргүзүүгө эмне негиз боло алат?

- ◆ Рейддик салык көзөмөлүн жүргүзүү талаптарга ылайык жазылган көрсөтмө жол-жоболоштурулат. Көрсөтмөдө текшерилүүчү аймактын участогу же мүлк, контролдун жүрүшүндө аныкталууга тийиш болгон маселелер көрсөтүлүүгө тийиш.
- ◆ Рейддик салык көзөмөлүн жүргүзүүдө салык төлөөчүгө көрсөтмөнүн түп нускасы таанышуу үчүн берилет жана/же ага көчүрмөсү тапшырылат. Түп нускага салык төлөөчү тарабынан көрсөтмө менен таанышкандыгы же анын көчүрмөсүн алгандыгы жөнүндө кол белги коюлат.

Салык жана эсептик каттоо

Салыктык каттоо – бул баштапкы каттоо.
Эсептик каттоо – бул кошумча каттоо.

Эсептик каттоого туруу үчүн райондун салык кызматына каттоо тууралуу арыз берилет. Салык кызматы ишкерди **3 күндүн ичинде каттоого** милдеттүү.

Эсептик каттоо **төмөнкү салыктар** үчүн зарыл:

- киреше салыгы;
- сатуудан салык;
- жер казынасын пайдалангандагы салык (роялти);
- мүлккө (кыймылсыз мүлк) салык;
- мүлккө (транспорт каражаттарына) салык;
- жер салыгы.

Контролдук - кассалык машиналарды колдонуу тартиби

Товар саткан же калкка кызмат көрсөткөн ишкерлердин бардыгы **ККМди** же салык кызматында катталган **катуу отчеттуулуктагы бланктарды (КОБ)** колдонууга милдеттүү.

ККМди колдонуу үчүн милдеттүү түрдө күн сайын операция жасоочу-кассирдин китебин жүргүзүүсү зарыл, китепте иш күнүнүн башталышына, күндүн акырына ККМдин бардык көрсөткүчтөрү чагылдырылат жана акча каражатын өткөрүү, отчеттуулук же кеңсенин кассасына тапшыруу жазылып турат.

Эскертүү!

Эгерде ишкер ККМ же КОБду колдонбосо, же ККМ бузук болсо, же ККМ же КОБ жок болсо анда салык кызматы 5тен 10го чейинки эсептөө көрсөткүч өлчөмүндөгү администрациялык жаза пул тарттырууга укуктуу.

Рейддик салык көзөмөлүн жүргүзүүнүн жүрүшүндө ККМ боюнча эмнелер текшерилүүгө тийиш?

- ◆ ККМди каттоо жана колдонуу тартиби;
- ◆ ККМдин оңдугу;
- ◆ сатып алуучуларга чектерди берүү;
- ◆ сатылуучу товарлардын, аткарылуучу иштердин, көрсөтүлүүчү кызматтардын бааларынын (прейскуранттарынын) болушу;
- ◆ ККМдин эске тутуусунун фискалдык блогунда реквизиттерин жана мурда берилген чектин суммасынын болушу.

Патенттин негизинде салык төлөө фактыларын жана салык төлөөчүнүн жеке көрсөткүчтөрүн текшерүү

Ишкердиктин патент боюнча жүргүзүлүүчү кээ бир түрлөрү жана патенттин наркы **жеке жактардын төмөнкүдөй көрсөткүчтөрүнө (ишкердикте канча бирдик колдонулду)** көз каранды:

- тигүү машиналары;
- жалпы тамактануучу үстөлдөр;
- автомобилдерди техникалык жактан тейлөө;
- автоунааларды тазалоо боюнча кызматтар;
- акы төлөнүүчү дааратканалар кызматы;
- ж.б.

Салыкты жашыруу фактысы ал үчүн, патенттин наркы төлөнгөн бирдиктин саны иш жүзүндөгү санына дал келбеген учурда аныкталат.

Кирешелерди жана чыгашаларды каттоо боюнча китепте жеке ишкерлердин сатып алуу жана сатуу иштерин каттоо

Улуттук статистикалык комитеттин күбөлүгү боюнча иштеген жеке ишкерлер жалпы белгиленген тартипте каттоо жүргүзүүгө, б.а. бухгалтердик эсеп жөнүндө жобону колдонууга же кирешелер жана чыгашалар китебине жөнөкөйлөштүрүлгөн каттоо киргизүүгө милдеттүү.

Эскертүү!

Эгерде ишкер киреше жана чыгаша китебин үзгүлтүк менен толтурса, анда салык кызматы **2000 миң сом өлчөмүндө администрациялык жазапұл салып** жана ишкер салыгын жашырды, анткени, китепте кирешеси чагылдырылган жок деп доомат коюлат.

INVESTMENT CLIMATE 27

Акциздүү товарларга маркалардын болушу жана алардын аныктыгы

Төмөнкү товарлар акциздик жыйым маркалары менен белгиленет:

- ликер-арак ичимдиктери (сырадан башкасы);
- тамеки

Бул товарларга милдеттүү түрдө акциздик жыйым маркасы чапталат, бул акциздик салык төлөнгөндүгүн билдирет. Ар бир марка кутудагы же оромодогу товардын мазмунуна ылайык келүүгө тийиш.

Эскертүү!

Акциздик маркасыз же жасалма акциз маркасы коюлган товар аны саткандардан алынып коюлат, **мыйзам бузуу жөнүндө акт түзүлөт.**

Эгерде алкогольдук же тамеки жасалгаларынын айрым түрлөрүндө акциздик маркалары жок болсо, же товарга ылайык келбесе, **акциздүү товарлардын убактылуу алынгандыгы жөнүндө кошумча акт түзүлөт жана** рейддик салык көзөмөлүнүн актысына тийиштүү жазуу жазылат.

INVESTMENT CLIMATE 28

Акциздүү товарлардын тобун убактылуу алып коюу актысында төмөкүлөр көрсөтүлөт:

- аталышы;
- саны;
- өлчөө бирдиги;
- баасы;
- алынуучу товарлардын суммасы.

Акциздүү топтогу товарларды убактылуу алып коюу актысына **инспектор жана ишкер кол коет, ошондой эле ишкер түшүнүк берет, ал рейддик салык контролунун актысына тиркелет.**

Контролдук сатып алуу

Контролдук сатып алуунун **максаты – карасанатай салык төлөөчүлөрдү аныктоо, ошондой эле сода операцияларында акчалай эсептешүүлөрдү жүргүзүүдө же накталай акча, банктык төлөм карточкалары жана чектери менен кызмат көрсөтүүдө ККМди колдонбоо фактын аныктоо.**

Эскертүү!

Контролдук сатып алуунун мезгилдүүлүгү чектелбейт.

Салык посту

Салык постунун максаты жүгүртүлгөн товардын жана акча каражатынын эсебинин толуктугун текшерүү болуп саналат.

Салык посту Салык кодексинин негизинде аныкталат жана төмөнкү субъектилерде белгиленет:

- акциздүү товарларды чыгаруучуларда;
- салык карызы барларда;
- нөлдүк көрсөткүчү менен системалуу салык отчетун берүүчүлөрдө;
- коомдук тамактануу чөйрөсүндө иштегендерде;
- кен байлыктарын казып алуучуларда.

Изилдөө

Текшерүүнүн толуктугу үчүн мааниси болгон жагдайды билүү максатын да инспектор ишкердин аймагын же бөлмөсүн изилдөө жүргүзүүгө укуктуу.

Бул учурда ишкер же анын салык өкүлү изилдөөгө катышып турууга **укуктуу**.

Изилдөөдө фото- жана киного тартуу, видеого түшүрүү жүргүзүлөт, документтерден көчүрмө алынат же ыйгарымдуу салык органы белгилеген учурларда башка аракеттер жасалат.

Хронометраждык изилдөө

Хронометраждык изилдөөнүн максаты – атайын салык режимин колдонуу үчүн зарыл болгон ишкердиктин айрым түрлөрү жана региондор боюнча орточо кирешелүүлүктү аныктоо.

Хронометраждык изилдөө ишкерликтин конкреттүү түрү боюнча патенттин негизиндеги салыктын суммасын аныктоо үчүн салык кызматынын органдары тарабынан гана жергиликтүү өзүн башкаруу органдарынын жана тармактык бизнес-ассоциациясынын өкүлдөрү менен бирдикте жүргүзүлөт.

INVESTMENT CLIMATE 33

Хронометраждык изилдөө ишкерге билдирүү менен жана антпей да жүргүзүлүшү мүмкүн.

Хронометраждык изилдөө жылына 1 жолудан көп эмес жүргүзүлөт жана 15 күндөн ашпоосу керек. Сезондук мүнөздөгү ишкердиктин түрлөрү боюнча жылына 3 жолудан көп эмес.

Ишкерге билдирүү менен хронометраждык изилдөөнү жүргүзүүдө инспектор эскертменин түп нускасын тааныштыруу үчүн көрсөтүп, анын көчүрмөсүн берүүсү керек. Түп нускасында ишкер эскертме менен таанышкандыгы жана көчүрмөнү алганы тууралуу белги коюусу керек.

Хронометраждык изилдөөнү ишкерге билдирүүсүз жүргүзгөндө инспектор бул изилдөө жүргүзүлгөндөн кийин эскертменин түп нускасын тааныштыруу үчүн көрсөтүп, анын көчүрмөсүн текшерүүнүн тийиштүү актысы менен бирге берүүсү керек.

Хронометраждык изилдөөлөрдүн натыйжалары конкреттүү салык төлөөчү боюнча салыктык милдеттердин өзгөрүшүнө алып келбейт.

INVESTMENT CLIMATE 34

Ишкердин жоопкерчилиги

Рейддик салык контролунун натыйжасында салык кызматы төмөнкүдөй мыйзам бузууларды аныкташы мүмкүн:

- салыктардын суммаларын төмөндөтүү;
- салыктык же эсептик каттоодон качуу;
- салык агентинин милдеттерди аткарбашы;
- бухгалтердик эсептин жоктугу же бурмаланышы, бухгалтердик отчетторду, баланстарды, эсептөөлөрдү жана башка документтерди бербөөсү;
- салык кызматынын кызмат адамдарынын мыйзамдуу талаптарын аткарбоо;
- ККМди пайдаланууга байланышкан документтердин сакталышынын
- камсыз кылынбашы;
- бирдиктүү салык декларациясын бербей коюу;
- иштин тыюу салынган түрлөрүн же лицензиясыз иш жүргүзүү.

Суроо, жооптор

КӨҢҮЛ БУРГАНЫҢЫЗДАР ҮЧҮН РАХМАТ

Государственная налоговая служба при Правительстве КР

тел: + 996 (312) 613189

Веб-сайт: www.sti.gov.kg

Международная финансовая корпорация (IFC)

тел: + 996 (312) 626162

факс: + 996 (312) 612472

Электронная почта: beekg@ifc.org

Веб-сайт: www.ifc.org/beekg

INVESTMENT CLIMATE